

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Lakiehdotuksen 1 § määrittelee taiteen perusopetuksen tehtävän laaja-alaisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävällä tavalla. On tärkeää, että taiteen perusopetus tunnistetaan osaksi koulutusjärjestelmää, jolla on merkittävä sivistyksellinen ja sosiaalinen tehtävä. Ehdotettu pykälä määrittelee taiteen perusopetuksen tarkoituksiksi oppijan kokonaisvaltaisen kasvun tukemisen taiteen keinoin sekä valmiuksien tarjoamisen jatko-opintoihin. Lakiehdotus nostaa esiin taiteen perusopetuksen tehtävän kulttuurisen osallisuuden, kestävän elämäntavan, luovan osaamisen ja hyvinvoinnin edistäjänä. Opetussuunnitelmien perusteiden rooli opintojen rakenteen ja tavoitteiden tarkemmassa määrittelyssä tulee olemaan keskeinen.

Salon kaupunki kannattaa 1 § ehdotusta muutettuna niin, että pykälä yhteensovitetään mahdollisuuksien mukaan muun lainsäädännön kanssa säilyttäen kirjaus lasten ja nuorten ensisijaisuudesta. Mikäli maininta lasten ja nuorten ensisijaisuudesta poistuu, tulisi ikärajojen poistamisen ohella huolehtia siitä, että lasten ja nuorten taideharrastuksen saavutettavuus ei heikkene. Tätä tavoitetta tukevat myös YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen periaatteet, erityisesti lasten oikeus osallistua kulttuurielämään ja taiteeseen.

Se, että taiteen perusopetus on avoin kaikenikäisille oppijoille, tukee elinikäisen oppimisen periaatteita ja mahdollistaa taiteen vaikutusten ulottumisen laajasti eri väestöryhmiin.

Taiteen perusopetuksen suurin vaikuttavuus saavutetaan varhaisiässä ja oppivelvollisuusikäisenä. Lasten määrän vähetessä olisi entistä tärkeämpää suojata selkeämmin heidän oikeuttaan tavoitteelliseen kulttuuriharrastamiseen. Taiteen perusopetus tukee lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa. Lasten ja nuorten erityinen

huomioiminen vahvistaa koulutusmuodon merkitystä osana kasvatuksellista ja yhteiskunnallista tehtävää.

Lasten ja nuorten mainitseminen ensisijaisena kohderyhmänä ei poistaisi opetuksen järjestäjän mahdollisuutta tarjota taiteen perusopetusta myös aikuisille. Huolta herättää, että rajallisten opetustuntien kohdentaminen aikuisille voisi kuitenkin heikentää lasten ja nuorten opetuksen resursseja. Opetussuunnitelman perusteissa tulisi pedagogisista syistä joka tapauksessa ottaa huomioon eri ikäryhmät, jotta opetusta voidaan järjestää ja kehittää tarkoituksenmukaisesti.

Työryhmän raportista näyttää puuttuvan lapsivaikutusten arviointi ja sen myötä tehdyt päätelmät lakiehdotuksen taustaksi. Mikäli ikäviittaus poistettaisiin laista, tulisi tehdä erikseen arviointia siitä, miten muutos vaikuttaa lasten oikeuksiin, osallistumismahdollisuuksiin ja pedagogisiin käytäntöihin.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Opetushallituksen määäämät opetussuunnitelmien perusteet ovat uudistuksessa hyvin keskeisessä asemassa. Niiden tehtävänä on tarkemmin määrittää mm. opintojen rakenteesta, mahdollisista moduuleista, opetuksen tavoitteista ja sisällöistä sekä väli- ja päättötodistuksista. Pidämme tärkeänä, että taiteen perusopetuksen opetukseen osallistuva oppija saa Koski-kelpoisen osasuoritusmerkinnän joustavasti opintojen edetessä, ei vain koko 1000–1500 tunnin kokonaisuuden suoritettuaan.

Kunkin taiteenalan opetussuunnitelmien perusteita laadittaessa tulee kuulla ja osallistaa kyseisen taiteenalan liittoja ja kentän toimijoita. Paikallinen opetussuunnitelmatyö edellyttää Opetushallitukselta oikea-aikaista tiedotusta ja koulutusta, sillä paikallisten opetussuunnitelmien rooli lakiuudistuksen tavoitteiden toteuttajana on keskeinen.

Nykyisin oppilaitokset itse laativat opetussuunnitelmansa ja koulutuksen järjestäjä hyväksyy ne. On tärkeää, että tämä käytäntö säilyy, eikä laki siirrä opetussuunnitelmien laadintavastuuta sellaisille tahoille, joilla ei ole taiteenalan pedagogista asiantuntemusta. Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä työkalu laadukkaan opetuksen järjestämisessä, ja sen laatimiseksi on myös varattava resursseja.

Taiteen perusopetuksen tavoitteellisuus vaatii, että kullakin taiteenalalla on taiteenalakohtaiset opetussuunnitelman perusteet. Tämä takaa sen, että yhdessä taiteenalassa on mahdollista opiskella pitkäjänteisesti ja taitoja syventäen, mikä on taiteen perusopetuksen ydintehtävä. Samalla on tärkeää huomioida monitaiteisuus osana opetussuunnitelmien laadintaa, sillä se tukee joustavia opinpolkuja, saavutettavuutta ja opetuksen laatua. Nykytaide yhdistää usein eri taiteenaloja, ja tämä tulisi näkyä myös opetussuunnitelmien perusteissa.

Toivomme opetussuunnitelman perusteisiin selkeitä ohjeita liukumiin ja esimerkiksi siihen, miten varhaisiän opinnot määräytyvät osana taiteen perusopetuksen oppimäärää tai miten yli 1000 tuntia opiskelleiden suoritukset kirjataan todistuksiin.

Koska taiteen perusopetus on tavoitteellisesti etenevää oppimista ja osaamisen kehittämistä, tulee opetussuunnitelman perusteissa velvoittaa myös osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Todistusten myöntämisen tulee perustua sekä suoritettuun tuntimäärään että saavutettuihin taitoihin. Jos opintopisteet perustuvat ainoastaan opetuksen määrään, vaarana on, että oppimisen laatu ja osaamisen arviointi jäävät toissijaisiksi.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pykälään sisältyy eri taiteenalojen yhdenvertaisuutta lisäävä muutos, kun momentissa 1 ei enää mainittaisi erikseen musiikkioppilaitoksia. Taiteen perusopetus koskee yhdenvertaisesti tällä hetkellä yhdeksää eri taiteenalaa.

Rahoituksessa on tunnistettava kuitenkin eri taiteenalojen erityispiirteet. Musiikin taiteen perusopetus perustuu pitkälti yksilöopetukseen toisin kuin muut taiteenalat. Opetuksen järjestämisen kustannukset musiikkioppilaitoksissa ovat tästä johtuen ratkaisevasti suuremmat ja yksilöopetus tulee mahdollistaa tulevaisuudessakin myös rahoituksen myöntämisen kriteereillä.

Tilastoinnin ohjeiden tulee olla yksiselitteisiä, jotta oppilaitokset voivat luotettavasti ilmoittaa, mitkä opetustunnit kuuluvat taiteen perusopetukseen ja mitkä muuhun toimintaan. Tämä on olennaista, koska muu toiminta ei kuulu laskennallisen tuntiperusteisen valtiosuuden piiriin.

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Lakiehdotuksen 12 § 3 momentti liittyy valtion talousarvioon. Perusteluosiossa talousarviosta ehdotetaan poistettavaksi tuntiperusteista valtiosuutta saavien taideoppilaitosten osalta jako musiikin ja muiden taiteenalojen väliltä. Tätä jakoa ei tule poistaa, vaan se tulee säilyttää.

Voimassa olevassa laissa ja siihen liittyvässä valtion talousarviossa on jako musiikkiin ja muihin taiteisiin, eli musiikille on sen erityispiirteistä johtuen oma momentti. Tämä jako tulee säilyttää rahoituksen ja valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävien suoritelmäärien pohjana jatkossakin. Yhteismitoittamalla ja yhtenäistämällä eri taiteiden pedagogisia eroavaisuuksia heikennetään samalla oppimisen laatua ja vaikuttavuutta.

Vaikka erittely musiikin ja muiden taiteiden välillä poistuisi lakiehdotuksen 9 §:ssä, niin sen ei tulisi johtaa yksittäisen taiteenalan saavutettavuuden, saatavuuden ja laadun heikentymiseen talousarvion momentin poistumisen myötä. TPO-yhteistyön periaatteena on alusta saakka ollut kunnioittaa taiteenalojen ominaispiirteitä.

Eri taiteenaloissa on kullekin ominaisia erityispiirteitä. Musiikki eroaa merkittävästi muista taiteenaloista siten, että se painottuu yksilö- ja pienryhmäopetukseen, kun taas esimerkiksi kuvataide, kädentaidot, tanssi, teatteri ja sirkus järjestetään pääsääntöisesti ryhmäopetuksena. Ryhmäopetuksessa oppimista tehostaa, mikäli opettajia voi olla samassa opetustilanteessa useampi. Pariopettajuus olisi pedagogisesti ja sisällöllisesti perusteltua myös monitaiteisissa opintokokonaisuuksissa. Isoissa opetusryhmissä, etenkin alkeisryhmissä, on hyvä olla useampi opettaja. Sama koskee ryhmiä, joissa on erityisen tuen oppilaita tai oppilaita, joilla on kielellisiä haasteita tai vaihteleva taitotaso.

Salon kaupunki pitää tärkeänä, että oppilasmäärän ja oppimäärän suorittaneiden oppilaiden välinen vertailu toteutetaan kunkin taiteenalan sisällä – ei koko taiteen perusopetuksen kentän kesken. Tämä olisi oikeudenmukainen ja taiteenalojen erityisluonteet huomioiva ratkaisu. On tärkeää, että eri taiteenaloille välttämättömät pedagogiset ratkaisut ovat mahdollisia myös tulevaisuudessa.

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Perheen taloustilanne ei saisi olla esteenä tavoitteelliselle harrastamiselle ja tukimalleja tulisi edelleen kehittää ja yhdenmukaistaa.

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

-

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ehdotamme 20 § 5 kohdan poistamista kelpoisuusasetuksesta.

Salon kaupungin näkemys on, että pedagoginen koulutus (60 opintopistettä) tulisi sisältyä kaikkiin kelpoisuusluokkiin. Suomessa panostetaan taidealojen tutkintoihin, ja useilla aloilla on mahdollisuus täydentää osaamistaan mm. erilaisella täydennyskoulutuksella tai opettajaopinnoilla.

Kelpoisuusvaatimukset 1–4 tarjoavat jo riittävän monipuoliset reitit muodollisen kelpoisuuden saavuttamiseen.

Opetussuunnitelmien tavoitteellinen toteuttaminen edellyttää pedagogista osaamista, jotta opettaja kykenee suunnittelemaan, toteuttamaan, arvioimaan ja kehittämään opetusta taiteen perusopetuksen vaatimalla tasolla.

Vaikka määräaikaisiin tehtäviin voidaan tarvittaessa palkata myös muodollisesti ei-kelpoisia opettajia, tämä ei saa olla peruste kelpoisuusvaatimusten alentamiselle asetustasolla. Asetuksen tulee ohjata ja motivoida opettajia kouluttautumaan – tämä on koko koulutusmuodon etu. Vaarana on, että nykyinen korkeatasoinen opetuksen ja osaamisen laatu vähitellen heikkenevät, mikäli kelpoisuutta alennetaan. Samalla vaarannetaan koko koulutuksen arvostus, oppimistulokset ja alan vetovoima.

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

Salon kaupunki taiteen perusopetuksen koulutuksen järjestäjänä kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen. Lausunnon valmistelu on tehty taiteen perusopetusta Salossa toteuttavien Salon kansalaisopiston ja Salon musiikkiopiston yhteisten näkemysten pohjalta.

Rönnholm Riku
Salon kaupunki

Stoor Pia
Salon kaupunki - Salon kaupunki, sivistyspalvelut/opistopalvelut